बर्दिबास नगरपालिका
स्थानीय पाठ्यक्रम-२०७७

कक्षा -१

क्र. स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ क्षमता	विषय वस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मुल्याङ्कन	पाठ्यभार
१	भौगोलिक अवस्थिति	• नगरपालिकाको नक्सा चिन्नु, • नगरपालिकाको चार सिमाना भन्न सक्नु	• बर्दिवास नगरपालिकाको नक्सा सहित बालवालिकाहरुलाई बर्दिवास नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थितिबारे छलफल, अन्तकृया र भ्रमण गर्ने,	• नक्सा प्रदर्शन • छलफल/ अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिवास नगरपालिकाको नाम लेख्नु • बर्दिवास नगरपालिकाको चार सिमाना भन्न सक्नु	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
२.	हाम्रो सामाजिक रितिरिवाज	• प्रमुख चाडहरुको नाम भन्न सक्ने • लवाह रुवाहको बारेमा भन्न सक्नेछन् • प्रमुख बोलिचालिको भाषा भन्न सक्नेछन् ।	• दशै तिहार, छठ, होली छठ, इद, ल्होसार तीज, कोशी पुजाको बारेमा परिचय दिने • दौरा सुरुवाल शर्ट पाइन्टहरु, धोती,कुर्ता, कुर्ता सुरुवाल, साडी चोलो • नेपाली, मैथिली, मगर, तमाङको परिचय दिने	• चित्र प्रदर्शन • अभिनय • भ्रमण	• चित्र हेरेर चाडवाड बताउन सक्नेछन् • अलग अलग भाषाको नाम भन्न सक्नेछन् • अलग अलग पोशाकको नाम भन्न सक्नेछन्	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
३.	हाम्रो आचरण तथा व्यवहार	• असल व्यवहारको बारेमा भन्न सक्नेछन् । • ध्यान बारे भन्न सक्नेछन् ।	• असल व्यवहार देखाउने कथा भन्ने • असल मानिसका गुण उल्लेख • ध्यान बारे उल्लेख गर्ने	• चित्र प्रदर्शन • कथा सारांश भन्न • असल मानिसका गुन भन्ने • ध्यानको अभ्यास प्रर्दशन गर्ने	• असल व्यवहार प्रर्दशन गर्न सक्नेछन् • असल बन्ने कथा भन्न सक्नेछन् • असल मान्छेको नाम लेख्न सक्नेछन् • ध्यानको अभ्यास गर्न सक्नेछन्	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
४.	हाम्रो बजारहरु	• प्रमुख बजारको नाम भन्न	• बर्दिवास खयरमारा,	• बजारको सुची	• बजारको नाम भन्न	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०

		सक्नेछन् ● बजारको फाइदा भन्न सक्नेछन्	चौलिखा, वेंगाडी डाडा टोल बजारको बारेमा सुची निर्माण गरि बजारमा खरिद विक्री गरिने वस्तुहरुको विवरण तयार गर्ने ● बजारले हाम्रो जीवनलाई सहज बनाइ दिएको र आवश्यक वस्तु खरिद विक्री गरि आय आर्जन गर्न सकिने कुराको छलफल र भ्रमण गर्ने	तयार गर्ने ● बजारमा पाइने सामानको सुची बनाउने ● बजारमा वस्तु वेच्न पाइने उल्लेख गर्ने ● बजारको भ्रमण गराउने	सक्नेछन् ● बजारका फाइदाहरु भन्न सक्नेछन् ● बजार भ्रमण गरेर बजारमा खरिद विक्रि हुने ४ वटा वस्तुको नाम लेख्न सक्नेछन्	
५.	हाम्रो नगरपालिका	● बर्दिवास नगरपालिकाको सिमान भन्न सक्नु, ● बर्दिवास नगरपालिकाको वडाबाट निर्वाचित प्रतिनिधिको नाम भन्न सक्नु,	● बर्दिवास नगरपालिकाको नक्साको प्रयोग ● बर्दिवास नगरपालिकाको आˆनो वडाका वडा अध्यक्ष, वडा सदस्यहरुका नाम भन्न र चिन्न सक्नु	● बर्दिवास न.पा को नक्साको प्रयोग गरि आफ्नो वडा चिन्न सक्ने बजाउने ● सम्बन्धित वडा कार्यालय भ्रमण गरि निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन्	● वडाको सिमान भन्न सक्नेछन् ● वडाबाट निर्वाचित प्रतिनिधीको नामम भन्न सक्नेछन्	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
६	हाम्रा खोलानालाहरु	बर्दिवास न.पा खोलानालाका नामहरु भन्न सक्नेछन	बर्दिवास न.पाको खोलानाला सहितको नक्सा	● बर्दिवास न.पाको खोलानाला सहितको नक्सा प्रर्दशन गर्ने ● खोलानालाको चित्र प्रर्दशन गर्ने	● खोलानालाको नाम भन्न ● खोलानालाको २/२ वटा फाइदार बेफाइदा बताउन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
७	हाम्रो संस्कृति	बर्दिवास न.पा भित्र बोलिने विभिन्न भाषा र चाडपर्वहरुको नाम भन्न सक्नेछन्	विभिन्न भाषाभाषीहरु झल्किने चित्रको प्रयोग	बर्दिवास न.पा.मा बोलिने भाषाहरु र चाडपर्वहरुको तालिका (चार्ट) प्रयोग गर्ने	बर्दिवास बोलिने विभिन्न भाषाहरु र र चाडपर्वहरुको नाम भन्न	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५

कक्षा -२

क्र.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषय वस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार

स.						
१	भौगोलिक अवस्थिति	• बर्दिवास न.पाको नक्सा चिन्न सक्नेछन • नगरपालिकाको ४ सिमाना भित्र रहेका महत्वपुर्ण ठाउाहरुको नाम भन्न	• बर्दिवास न.पा.को नक्साको परिचय सहित यसलाई हुने जिल्लाहरुको नाम भन्न • बर्दिवास न.पा.लाई हुने अन्य सिमामा नाम भन्न	• नक्सा प्रर्दशन • छलफल अर्न्तक्रिया • भ्रमण	• बर्दिवास न.पालाई हुने अन्य सीमाहरुको नाम भन्न • बर्दिवास न.पा.लाइ हुने जिल्लाको नाम भन्न	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
२	हाम्रो सामाजिक रितिरिवाज	• प्रमुख चाडपर्वहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • भिन्न भिन्न जातिहरुको लवाइ खवाइहरुको बारेमा बताउन सक्नेछन् • बर्दिवासको मानिसहरुको मनाउने प्रमुख धर्महरुको नाम भन्न सक्नेछन्	• दशै तिहार, छठ, होली छठ, इद, ल्होसार तीज, कोशी पुजा जनैपूर्णिमाको बारेमा परिचय दिने • दौरा सुरुवाल शर्ट, पाइन्टहरु ,धोती,कुर्ता, कुर्ता सुरुवाल, साडी चोलो,हाकु पटासी • हिन्दु,मुस्लिम,क्रिस्चियन,बौद्ध धर्म आदिको बारेमा सामान्य परिचय दिन सक्नेछन	• चित्र प्रर्दशन • अभिनय • भ्रमण	• चित्र हेरेर चाडवाडहरुको नाम भन्न • अलग अलग पहिरनको नाम भन्न सक्नेछन् • सक्ने कुन समुदायले कुन धर्म मनाउदैछन त्यसको नाम भन्न	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
३	हाम्रो आचरण तथा व्यवहार	• असल बानी र खराव बानीको नाम भन्न सक्नेछन् • असल बानीको फाइदा भन्न सक्नेछन्	• असल व्यवहार झल्किने कथा भन्ने • असल मानिसको गुण भन्ने • असल व्यवहार हरु के के हुन त्यसको नाम भन्ने • असल व्यवहार ⁄ बानीको फाइदा भन्ने	• कथा भन्ने • असल मानिसको परिचय दिने • असल मानिसको चित्र प्रर्दशन गर्ने	• असल व्यवहार भनेको के हो ? • खराव बानीको नामहरु भन • असल व्यवहारको ३ वटा फाइदा भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
४	हाम्रा हाट बजारहरु	• प्रमुख बजारहरुको नाम र बजार अवस्थित ठाउको नाम भन्न सक्नेछन् । • बजारबाट हुने समस्या भन्न सक्नेछन् ।	• बर्दिबास न.पा.भित्र रहेको बजारको नाम भन्न, • बजारले मानिसको जीवनमा पार्ने सकारात्मक प्रभाव बताउन	• बजारको सुचिकृत भएको तालिका • बजारमा पाइने सामाग्रीहरुको नाम • बजारहरुको भ्रमण गराउने	• बजारको नामहरु भन, • कुन बजार कहा पर्छ ठाउको नाम भन • बजारको २ वटा फाइदा भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-१०
५	हाम्रो	• बर्दिबास न.पा. को चार	• बर्दिबास न.पा. को	• बर्दिबास	• बर्दिबास न.पा. को	सैद्धान्तिक-१५

	नगरपालिका	सिमानाको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा. को जनप्रतिनिधिको नाम भन्न सक्नेछन् ।	नक्साको प्रयोग • बर्दिबास न.पा. का निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको नाम सुचिकृत तालिका	न.पा.नक्साको प्रयोग • नगरपालिका कार्यालयको भ्रमण	चारसिमानाको नाम भन • बर्दिबास न.पा.को कार्यालय कहा छ ?	प्रयोगात्मक-५
६	खोलानालाहरु	• बर्दिबास न.पा. भित्रका खोलानालाका नाम भन्न सक्नेछन् • ती खोलानालाको उद्गम स्थलको बारेमा बताउन • खोलानालाको फाइदा र बेफाइदा बताउन सक्नेछन् ।	• बर्दिबास न.पा.को खोलानाला सहितको विस्तृत नक्साको अध्ययन • खोलानालाको चित्र प्रदर्शन • खोलानालाको भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.भित्रका खोलानालासहितको नक्साको प्रयोग • बर्दिबास न.पा. लाई हानी पुऱ्याउने र फाइदा पुऱ्याउने खोलानालाको वर्गीकरण तालिका • खोलानालाको फाइदा र बेफाइदा बारे जानकारी दिने	• बर्दिबास न.पा.को खोलानालाको नाम भन • बर्दिबास न.पा.मा बग्ने खोलानालाको उद्गम स्थल भन • खोलानालाको २ वटा फाइदा र २ वटा बेफाइदाहरु भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
७	भाषाभाषीहरु	• बर्दिबासमा बोलिने विभिन्न भाषाको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबासमा रहेका विभिन्न जातजातिको नाम भन्न सक्नेछन्	• बर्दिबास न.पा. भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न भाषाभाषि तथा जातजाति झल्किने चित्रको प्रयोग • विभिन्न जातजातिको वर्गिकरण गरिएको तालिका	• बर्दिबास न.पा. भित्र बसोबास गर्ने भाषाभाषिको सुचिकृत तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जातजातिको वर्गीकरण गरिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• बर्दिबासमा बोलिने भाषाहरुको नाम भन • बर्दिबासमा बस्ने जातजातिहरुको नाम भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५

कक्षा -३

क्र. स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषयवस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार

१.	भौगोलिक अवस्थिति	• नगरपालिकाको नक्सा चिन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.भित्र पर्ने प्रमुख ठाउहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा. लाई छुने जिल्लाको नाम भन्न सक्नेछन् ।	• बर्दिबास न.पा.को नक्सासहित न.पा.को बारेमा जानकारी • छलफल/अन्तरक्रिया र भ्रमण गराउने	• नक्सा प्रदर्शन • छलफल /अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.को प्रमुख ठाउहरुको नाम भन • बर्दिबास न.पा.लाई छुने जिल्लाको नाम भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
२.	हाम्रो सामाजिक रीतिरिवाज	• प्रमुख चाडवाडको नाम भन्न सक्नेछन् • चाडवाडमा खाइने परिकारको नाम भन्न सक्नेछन् • चाडवाडमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरु भन्न सक्नेछन् ।	• विभिन्न चाडवाडहरुको जानकारी दिने • चाडवाडमा खाइने परिकारहरुको जानकारी दिने • चाडवाडमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरुको बारेमा जानकारी गराउने	• चित्र प्रदर्शन • लेख/रचनाहरुको प्रयोग • भ्रमण	• विभिन्न चाडवाडहरुको नाम भन • खाइने परिकारहरुको नाम भन • चाडवाडमा के के गरिन्छ भन ।	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
३.	हाम्रा आचरण र व्यवहारहरु	• असल र खराब व्यवहार छुट्याउन सक्नेछन् । • असल र खराब व्यवहारको फाइदा तथा बेफाइदा बताउन सक्नेछन् ।	• असल र खराब व्यवहार झल्किने कथा भन्ने • असल मानिसका गुणहरु बताउने • असल व्यवहारको फाइदा र खराब व्यवहारको बेफाइदा बताउने	• चित्र प्रदर्शन • कथा वाचन • छलफल र अन्तरक्रिया	• असल व्यवहार भनेको के हो ? • कस्तालाई असल मानिस भनिन्छ • खराब व्यवहारले के हुन्छ ?	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
४.	हाम्रा बजारहरु	• प्रमुख बजार र अव्यवस्थित ठाउको नाम भन्न सक्नेछन् । • बजारमा पाइने विभिन्न वस्तुहरुको के मा प्रयोग हुन्छ बताउन सक्नेछन् । • बजारको फाइदा र बेफाइदा बताउन सक्नेछन् ।	• बजारहरुको नाम र ठाउको नामसहित त्यस बजारमा पाइने वस्तुहरुको प्रयोगबारे जानकारी गराउने • बजारको फाइदा र बेफाइदाबारे	• बजारको नाम र ठाउ भएको तालिका प्रदर्शन • छलफल र अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा. भित्र पर्ने बजारको नाम भन, • बजारको फाइदा र बेफाइदा भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५

			तालिकासहित जानकारी गराउने			
५.	हाम्रो नगरपालिका	• बर्दिबास न.पा.को छिमेकी पालिकाहरुको नाम भन्न • बर्दिबास न.पा.को जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन्	• बर्दिबास न.पा.को नक्साको प्रयोग गर्दै यसको परिचय दिने • बर्दिबास न.पा.को मेयर उपमेयर लगायत अन्य सदस्यको नाम भन्ने	• नक्साको प्रयोग • पदाधिकारीहरुको नाम भएको सुचिकृत तालिका • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.को छिमेकी पालिकाको नाम भन • बर्दिबासका पदाधिकारी हरुको नाम भन	सैद्धान्तिक-१५ प्रयोगात्मक-५
६.	खोलानालाहरु	• बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका खोलानालाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदा बताउन सक्नेछन् ।	• बर्दिबास न.पा.को खोलासहितको • विस्तृत नक्सा प्रदर्शन गर्ने, • बर्दिबास न.पा.लाई फाइदा दिने र नदिने नदीको वर्गीकरण गरिएको तालिका प्रदर्शन • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदाको जानकारी गराउने	• नक्सा प्रदर्शन • खोलानालाको चित्र प्रदर्शन • खोलानालाको भ्रमण	• खोलानालाको नाम भन, • बर्दिबासलाई हानी पु¥याउने र फाइदा पु¥याउने खोलानालाको नाम भन, • खोलानालाको फाइदा र बेफाइदा भन,	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
७.	भाषाभाषीहरु	• बर्दिबासमा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुका नाम भन्न सक्नेछन् • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदा बताउन सक्नेछन् ।	• विभिन्न जातजातिको सुचिकृत भएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जातजातिहरुको फोटो प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न समुदायका भ्रमण गराउने	• जातजातिहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन • विभिन्न जातजाति झल्किने फोटो प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न समुदायको भ्रमण गराउने	• बर्दिबासमा बसोबास गर्ने जातजातिको नाम भन • कुन जातिले कुन भाषा बोल्छन् नाम भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
८.	हाम्रो वनजङ्गल	• बर्दिबास न.पा.भित्र भएका वनजंगलको नाम भन्न	• बर्दिबास न.पा.भित्रका	• बर्दिबास भित्रका वनजंगलहरुको	• बर्दिबास न.पा.मा कुन कुन वनजंगलहरु छन् नाम	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		सक्नेछन् । ● बर्दिबास न.पा. भित्रका वनजंगलमा पाइने बोटबिरुवाको नाम भन्न सक्नेछन्	वनजंगलहरुको बारेमा बताउने ● बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका वनजंगलहरुमा पाइने विभिन्न रुखविरुवाहरुको नाम बताइदिने ।	नाम सहितको तालिका प्रदर्शन गराउने ● रुख बिरुवाहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन गराउने ● वनजंगलको भ्रमण गराउने	भन ● बर्दिबास न.पा.भित्रको वनजंगलमा पाइने बोटबिरुवाको नाम भन	
९.	हाम्रो परम्परागत सिपहरु	● बर्दिबास न.पा.भित्र भएका परम्परागत सिपहरुको बारेमा भन्न सक्नेछन् । ● परम्परागत सिपले हाम्रो जीवनमा पुर्‍याएको फाइदा बताउन सक्नेछन्	● बर्दिबास बर्दिवास नगरपालिकाको सिमान भन्न सक्नु, ● न.पा.भित्र भएको परम्परागत सिपहरु(डोको,डालो ,गुन्द्रि लगायत बाासबाट निर्मित सामाग्रीहरु र माटोबाट बनेका सामाग्रीहरुको बारेमा जानकारी गराउने ● यी सिपहरुले हाम्रो जीवनमा पारेको प्रभावको बारेमा बताउने	● परम्परागत सिपहरु लेखिएको तालिका प्रदर्शन ● छलफल र अन्तरक्रिया ● विभिन्न सिपहरुको भ्रमण र अवलोकन गर्ने	● ब.न.पा.भित्रका परम्परागत सिपहरुको नाम भन ● यी सिपहरुले हामीलाई पुर्‍याउने फाइदाहरु भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

कक्षा: ४

क्र.स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषयवस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार
१.	भौगोलिक अवस्थिति	● बर्दिबास न.पा.को नक्सा चिन्न सक्नेछन् ● बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल	● बर्दिबास न.पा.को नक्सा प्रदर्शन गर्ने ● यसको क्षेत्रफल	● -नक्सा प्रदर्शन ● -छलफल / अन्तरक्रिया ● -भ्रमण	● बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन ● बर्दिबास न.पा.लाई अरु	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		बताउन सक्नेछन् । • बर्दिबास न.पा.मा हुने अन्य पालिकाहरुको बारेमा जान्नेछन्	स्पष्ट पारिदिने • यसलाई छुने विभिन्न पालिकाहरुको बारेमा बताउने • छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने		कुन कुन पालिकाहरुको छोएको छ भन	
२.	हाम्रो रितिरिवाज	• प्रमुख चाडपर्व र मनाउने जातजातिको नाम भन्न सक्नेछन्	• चित्र प्रदर्शन • विभिन्न चाडपर्वहरुको	• विभिन्न चाडपर्व झल्किने चित्रको प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न मेलाहरुको बारेमा जानकारी गराउने • कुन मेला कहाा पर्छ जानकारी सहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• कुन जातिले कुन कुन चाडपर्वहरु मनाउाछन् ? • कुन धर्मावलम्बीहरुले कुन धर्म मान्छन् ? • कुन मेला कहाा र कहिले लाग्छ ? • कुन मेलामा कुन कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन्	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
३.	हाम्रो आचरण र व्यवहार	• असल व्यवहार भनेको के हो बताउन सक्नेछन् • खराब आचरणको बारेमा भन्न सक्नेछन् • असल र खराब व्यवहार छुट्याउन सक्नेछन् • असल व्यवहारका फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् । • व्यक्तिको जीवनमा असल व्यवहारले पु¥याउने सकारात्मक प्रभावबारे बताउन सक्नेछन् । • खराब व्यवहारबाट व्यक्ति,समाज र राष्ट्रलाई पु¥याउने क्षतिको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	• असल व्यवहार र खराब व्यवहार झल्किने कथाहरु भन्ने • असल मानिसका गुण र खराब मानिस र खराब मानिसका गुणहरु भन्ने • असल मानिसको र खराब मानिसको जीवनशैलीबारे बताउने • असल र खराब मानिसको वर्गीकरण गरिएको तालिकाहरुको प्रदर्शन गराउने	• असल र खराब आचरण भएका मानिसहरुको चित्र प्रदर्शन गर्ने • कथाको सारांश भन्ने • असल र खराब मानिसको तुलना गरेर देखाउने • असल र खराब मानिसले समाजमा पार्ने प्रभावको जानकारी गराउने	• कस्तालाई असल मानिस भनिन्छ ? • असल मानिस बन्न के गर्नुपर्छ ? • असल मानिसको व्यवहारबाट के के फाइदा हुन्छ • खराब मानिसहरु कस्ता हुन्छन् ? • खराब मानिसले समाजमा कस्तो नकारात्मक प्रभाव पार्छ ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

४.	हाम्रा बजारहरु	• -बजारबाट हुने फाइदा र बेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् । • -कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् भन्न सक्नेछन् । • -कुन बजारमा कुन -कुन कृषि उपजहरु उपलब्ध हुन्छन् त्यसबारे भन्न सक्नेछन् • -कुन बजार कुन -कुन दिन लाग्छ बताउन सक्नेछन् • -कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरुले लाभ लिन्छन् बताउन सक्नेछन् ।	• -बर्दिबास, खयरमारा, बेङ्खाडी,क्वाटर चौर, पथलैया बजार, चौलिखा, पशुपतिनगर, डाडाटोल बजार, जुडि बजार, हनुमानचोक बजार, दिपेन्द्रबजार, माइस्थान आदि बजारको बारेमा विस्तृत जानकारी भएका सचि प्रदर्शन • -बजारले मानव जीवनमा पारेको सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरुको जानकारी गराउने • -कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ त्यसको बारेमा जानकारी गराउने • -कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसले लाभ लिन्छन् बताउने	• -बजारको सुचि प्रदर्शन गर्ने • -बजारमा पाइने वस्तु तथा सामाग्रीहरुको सुचि तयार पार्ने • -विभिन्न बजारहरुको भ्रमण तथा अवलोकन गराउने	• -कुन बजार कहाा पर्छ भन • -बजारले हाम्रो जीवनमा के कस्तो सकारात्मक र नकारात्मक असर पार्छ भन • -कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ ? भन • -कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् ? भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
५.	हाम्रो नगरपालिका ४	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • न.पा.भित्रका १४ वटा वडाहरुको नाम भन्न	• बर्दिबास न.पा.का नक्साको प्रयोग गर्ने गराउने • प्रत्येक वडाको वडाअध्यक्ष र वडा सदस्यहरुको नाम भएको सुचिकृत	• -ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन गर्ने • -प्रत्येक वडाको निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • प्रत्येक वडाका	• बर्दिबास न.पा.को कुल क्षेत्रफल कति हो ? • बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन • बर्दिबास न.पा.का १४ वटा वडाको नाम भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		सक्नेछन् ● कुन वडामा कुन जातजातिको बाहुल्यता छ भन्न सक्नेछन् ● बर्दिबास न.पा.को जनसंख्या कति छ भन्न सक्नेछन् ● बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिका मानिस कति छन् भन्न सक्नेछन् ● न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन् ● जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन्	तालिकाको प्रयोग गराउने ● प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग ● बर्दिबास न.पा.का सम्पूर्ण जात जातिहरुको डाटासहितको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग ● न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा जानकारी ● जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार लेखिएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग	जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको तालिकाको प्रयोग गर्ने,छलफल गराउने ● सम्पूर्ण जातजातिहरुको डाटासहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने ● न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकारबारे लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने ● जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकारको जानकारी गराउने	● कुन वडामा कुन कुन जातिको संख्या कति छ भन ● बर्दिबास न.पा.को कुल जनसंख्या कति छ ? ● बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिको संख्या कति छ ? ● न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकार भन ● नगरप्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार भन	
६.	हाम्रो खोलानालाहरु ४	● परिचित खोलानालाको उद्गम स्थल र संगम स्थल बताउन सक्नेछन् , ● न.पा.लाई आर्थिक लाभ दिने र नदिने खालका खोलानालाको वर्गिकरण गर्न सक्नेछन् , ● कुन खोलाले न.पा.लाई के फाइदा दिएको छ र कुन खोलाले हानी गरेको छ बताउन सक्नेछन्	● बर्दिबास न.पा.को खोलानाला सहितको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्दै खोलानालाको जानकारी गराउने , ● ब.न.पा.मा आर्थिक लाभ दिने र नदिने खोलानालाको वर्गिकरण गर्ने, ● खोलानालाबाट हुने	● ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन ● खोलानालाको चित्र प्रदर्शन ● खोलानालाको भ्रमण ● खोलानालाको उपयोगिता भएको चित्रहरुको प्रदर्शन ● खोलानालाबाट भएको क्षतिको चित्र प्रदर्शन	● बर्दिबास न.पा.मा कतिवटा खोलानाला छन् ? ● कुन खोला कहााबाट उत्पत्ति भएको छ ? ● खोलानालाबाट के फाइदा हुन्छ ? ● खोलानालाबाट के के बेफाइदाहरु हुन्छन् ? ● कुन खोलानालाले	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		• खोलानालाले मानव जीवनमा पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • -कुन खोलाले कहााको मानिसलाई फाइदा र बेफाइदा पुऱ्याएको छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • खोलानालाको के के मा प्रयोग हुन्छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	फाइदा र बेफाइदाको बारेमा जानकारी दिने, • कुन खोलानालाबाट कुन वडावासीलाई फाइदा र कुन वडावासीलाई बेफाइदा पुगेको छ जानकारी गराउने, • खोलानाला के के काममा प्रयोग हुन्छ जानकारी गराउने		कहााका मानिसहरु -लाई फाइदा पुऱ्याएको छ ? • खोलानालाहरुको प्रयाग के के मा गर्न सकिन्छ ? • खोलानालाबाट कसरी फाइदा लिन सकिन्छ ?	
७.	भाषाभाषिहरु	• बर्दिबास न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने जातजाति र बोल्ने भाषाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको संख्या बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र प्रयोग गरिने विभिन्न भाषाभाषिहरुको नाम र संख्या बताउन सक्नेछन् ।	• ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न भाषाभाषि तथा जातजाति झल्किने चित्रको प्रयोग • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम र तिनिहरुले भाषाहरुको नाम भएको तालिका • विभिन्न जातजातिहरुको वडागत वर्गिकरण तालिका • भाषाभाषिहरुको नाम र प्रयोग गर्ने संख्याको तालिका	• जातजातिहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जातजातिले प्रयोग गर्ने भाषाहरुको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जाति तथा समुदायको भ्रमण तथा अन्तरक्रिया छलफलमा सहभागी गराउने	• ब.न.पा.मा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको नाम भन ? • बर्दिबासमा प्रयोग हुने विभिन्न भाषा-भाषिको नाम भन ? • कुन जातिले कुन भाषाको प्रयोग गर्छन् • त्यसको नाम भन ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
८.	हाम्रो वनजंगल	• ब.न.पा.मा पाइने विभिन्न जडिबुटीको नाम भन्न	• जडीबुटीको नाम भएको तालिकाको प्रयोग	• विभिन्न जडिबुटीहरुको नक्सा प्रदर्शन गर्ने	• ब.न.पा.भित्र पाइने जडीबुटीको नाम भन ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		• कुन जडिबुटीको के उपयोगिता हुन्छ भन्न सक्नेछन् । • चुरे वन चारकोसे झाडी, निजी वनको अवधारणा भन्न सक्नेछन् • सामुदायिक वन, साझेदारी वन र यसबाट हुने फाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • सागरनाथ वन विकास परियोजनाको बारेमा बताउन सक्नेछन् • कुन-कुन वनमा कुन -कुन जनावरहरु पाइन्छ त्यसको नाम भन्न सक्नेछन् • -लोपोन्मुख जंगली जनावर, चरा-चुरुङ्गी, जडीबुटीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् । • -वनजंगलको फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् • वनजंगलको बेफाइदा बताउन • बढ्दो वनविनाशका कारण र नियन्त्रणका उपायहरु बताउन	• जडीबुटीको नाम र त्यसको उपयोगिताको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे वन, चारकोसे झाडी, निजी वनको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • सामुदायिक वन, साझेदारी वन र यसबाट हुने फाइदाको बारेमा लेखिएको लेख	• विभिन्न जडिबुटीहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न वनजंगलहरुको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • -विभिन्न जनावरहरुको नाम र पाइने स्थानको बारेमा लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चराचुरुङ्गी र • जडीबुटीहरुको नाम संकलन गर्ने • वनजंगलको विनाश त्यसको कारण र परिणाम अनि नियन्त्रणका उपायहरु • लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• जडीबुटीको के के उपयोगिता हुन्छ ? • विभिन्न वनहरुको परिभाषा भन ? • वनजंगलका फाइदा र बेफाइदा भन ? • जंगली जनावरहरुको नाम भन ? • लोपोन्मुख जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीको नाम भन ? • वनजंगल विनाश रोक्न के गर्नुपर्छ ? • वनजंगल विनाश भयो भने के हुन्छ ?	
९.	हाम्रा परम्परागत सिप तथा व्यवसायहरु	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • माछापालन व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मिथिला चित्रकलाको बारेमा भन्न सक्नेछन् ,	• पशुपालन व्यवसायको बारेमा जानकारी गराउने • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा अवलोकन भ्रमण गराउने • माछापालन	• विभिन्न लेख रचनाहरुको प्रयोग गर्ने, • चित्र प्रदर्शन गर्ने, • विभिन्न विज्ञहरुसाग अन्तरक्रिया, छलफल गराउने, • विभिन्न उद्योग तथा फामहरुको अवलोकन	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो ? • तरकारी खेती भनेको के हो ? • मिथिला चित्रकला भनेको के हो ? • व्यापार व्यवसाय भनेको के हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• विभिन्न व्यापार व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न अन्नबालीको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, सिकर्मी, डकर्मी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	व्यवसायको बारेमा भ्रमण छलफल गराउने • मिथिला चित्रकलाको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरुको अध्ययन गराउने, विज्ञहरुसग भेटाउने, मिथिला चित्रकला अध्ययन गराउने • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा बताउने, विभिन्न ठाउाको अवलोकन भ्रमण गराउने • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, सिकर्मी, डकर्मी आदिको अवलोकन भ्रमण गराउने विभिन्न लेख, रचना प्रस्तुत गर्ने	भ्रमण गराउने,		
१०.	हाम्रा सडक मार्गहरु	• सडकमार्गको परिचय भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.मा हुने विभिन्न राजमार्गहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.भित्र पर्ने राजमार्गको लम्बाइ भन्न सक्नेछन्	• ब.न.पा.को नक्सा प्रयोग, • विभिन्न राजमार्गको नाम र लम्बाइ लेखिएको तालिकाको प्रयोग , • सडकमार्गका फाइदा र बेफाइदा	• नक्साको प्रयोग गर्ने • अवलोकन भ्रमण गराउने • विभिन्न तालिका तथा लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने • सडकको फाइदा र बेफाइदा बताउने	• बर्दिवास.न.पा.मा कुन-कुन राजमार्गहरु रहेका छन् ? • ब.न.पा.भित्रको राजमार्गको लम्बाइ कति छ ? • सडकको फाइदा र बेफाइदा भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• सडकमार्गको फाइदा र बेफाइदा भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका कालोपत्रे, कच्ची साखा सडकहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ,	लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन , • ब.न.पा.भित्र रहेका विभिन्न सडकहरुको विस्तृत जानकारी भएको तालिका प्रदर्शन	• ब.न.पा.भित्रका विभिन्न सडकको नाम सहितको विस्तृत तालिका प्रस्तुत गर्ने	• ब.न.पा.भित्र पर्ने साखा सडकहरुको नाम र लम्बाइ भन ?	
११	हाम्रा तलाउ र पोखरीहरु	• बर्दिवास न.पा.भित्र पर्ने पोखरीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन पोखरी रहेको छ त्यसको बारेमा भन्न सक्नेछन् • तलाउ र पोखरीको फाइदाहरु र वेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • विजय सिह पोखरी गर्दी दोभान, तलाउ बुद्ध सिता तलाउ, जुरी पोखरी, पाटु पोखरी, अंकुसे पोखरी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• बर्दिवास न.पा. को तलाउ तथा पोखरी समेत रहेको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्ने • विभिन्न पोखरीको नाम ठाउ भएको तालिका प्रस्तुत गर्ने • पोखरी र तलाउको फाइदा र वेफाइदा बारे जानकारी गर्ने • विभिन्न पोखरीको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने	• नक्सा प्रर्दशन • विभिन्न अग्रज व्यक्तित्वहरुसागको छलफल र अन्तरक्रिया • अवलोकन तथा भ्रमण	• बर्दिवासमा कति वटा पोखरी तथा तलाउहरु छन ? • कुन पोखरी कहाा कहाा पर्छ ? • कुन पोखरीको के महत्व रहेको छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
१२	इतिहास तथा ऐतिहासिक व्यक्तित्व	• बर्दिवासको इतिहासको बारेमा भन्न सक्नेछन् • यस क्षेत्रका सहिदहरुको परिचय र योगदानको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• -बर्दिवासको नामाकरण बारेमा जानकारी दिनु • -बर्दिवास न.पा भित्रका ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरुको	• बर्दिवास न.पा.को नामाकरण बारे जानकारी गराउने • विभिन्न क्षेत्रका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरुसाग छलफल र अर्न्तक्रिया गराउने • विभिन्न व्यक्तिहरुको बारेमा लेख रचना प्रस्तुत गर्ने	• ऐतिहासिक व्यक्तित्व भनेको के हो ? • सहिद भनेको के हो ? • इतिहास निर्माणमा सहिदहरुले पु¥याएको योगदानको बारेमा भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			जीवनी तथा उहाहरुको बारेमा भेटिएका लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्नु	• विभिन्न ऐतिहासिक व्यक्तित्व र ठाउहरुमा भ्रमण र छलफल गर्ने		

कक्षाः ५

क्र. स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषयवस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार
१.	भौगोलिक अवस्थिति	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा चिन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल बताउन सक्नेछन् । • बर्दिबास न.पा.मा हुने अन्य पालिकाहरुको बारेमा जान्नेछन्	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा प्रदर्शन गर्ने • यसको क्षेत्रफल स्पष्ट पारिदिने • यसलाई छुने विभिन्न पालिकाहरुको बारेमा बताउने • छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने	• नक्सा प्रदर्शन • छलफल / अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन • बर्दिबास न.पा.लाई अरु कुन कुन पालिकाहरुको छोएको छ भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
२.		• प्रमुख चाडपर्व र मनाउने जातजातिको नाम भन्न सक्नेछन् • चाडपर्वमा गरिने कार्यहरुको बारेमा बताउन सक्नुछन् • चाडपर्वले पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा बताउन सक्नेछन् । • कुन पर्वमा कुन देवीदेवताको पूजा गरिन्छ बताउन सक्नेछन् । • कुन मेलामा कुन जातिहरु	• चित्र प्रदर्शन • विभिन्न चाडपर्वहरुको तालिका प्रदर्शन गराउने • विभिन्न मेलाहरुको ठाउा र नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गराउने • कुन मेला कहाा लाग्छ त्यसबारेमा जानकारी गराउने	• विभिन्न चाडपर्व झल्किने चित्रको प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न मेलाहरुको बारेमा जानकारी गराउने • कुन मेला कहाा पर्छ जानकारी सहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने • कुन धर्मावलम्बीहरु कुन मेलामा सहभागि हुन्छन् त्यसको बारेमा जानकारी गराउने	• कुन जातिले कुन कुन चाडपर्वहरु मनाउाछन् ? • कुन धर्मावलम्बीहरुले कुन धर्म मान्छन् ? • कुन मेला कहा र कहिले लाग्छ ? • कुन मेलामा कुन कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन् • विभिन्न मेलाहरुले के फाइदा र के बेफाइदा पु¥याउाछ • कुन चाडमा कुन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		सहभागि हुन्छन् बताउन सक्नेछन् ● कुन मेला कहा लाग्छ र कहिले लाग्छ बताउन सक्नेछन् ।	● कहा कुन धर्मावलम्बीहरु जान्छन् त्यसको जानकारी गराउने	● विभिन्न मेलाहरुको भ्रमण र अवलोकन गराउने	देवीदेवताको पूजा गरिन्छ	
३.	हाम्रो आचरण र व्यवहार	● असल व्यवहार भनेको के हो बताउन सक्नेछन् ● खराब आचरणको बारेमा भन्न सक्नेछन् ● असल र खराब व्यवहार छुट्याउन सक्नेछन् ● असल व्यवहारका फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् । ● व्यक्तिको जीवनमा असल व्यवहारले पु¥याउने सकारात्मक प्रभावबारे बताउन सक्नेछन् । ● खराब व्यवहारबाट व्यक्ति,समाज र राष्ट्रलाई पु¥याउने क्षतिको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	● असल व्यवहार र खराब व्यवहार झल्किने कथाहरु भन्ने ● असल मानिसका गुण र खराब मानिस र खराब मानिसका गुणहरु भन्ने ● असल मानिसको र खराब मानिसको जीवनशैलीबारे बताउने ● असल र खराब मानिसको वर्गीकरण गरिएको तालिकाहरुको प्रदर्शन गराउने	● असल र खराब आचरण भएका मानिसहरुको चित्र प्रदर्शन गर्ने ● कथाको सारांश भन्ने ● असल र खराब मानिसको तुलना गरेर देखाउने ● असल र खराब मानिसले समाजमा पार्ने प्रभावको जानकारी गराउने	● कस्तालाई असल मानिस भनिन्छ ? ● असल मानिस बन्न के गर्नुपर्छ ? ● असल मानिसको व्यवहारबाट के के फाइदा हुन्छ ● खराब मानिसहरु कस्ता हुन्छन् ? ● खराब मानिसले समाजमा कस्तो नकारात्मक प्रभाव पार्छ ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
४.	हाम्रा बजारहरु	● बजारबाट हुने फाइदा र बेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् । ● कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् भन्न सक्नेछन् । ● कुन बजारमा कुन -कुन कृषि उपजहरु उपलब्ध हुन्छन् त्यसबारे भन्न सक्नेछन् ● कुन बजार कुन -कुन दिन लाग्छ बताउन सक्नेछन्	● बर्दिबास, खयरमारा, बेङ्खाडी, क्वाटर चौर, पथलैया बजार, चौलिखा, पशुपतिनगर, डाडाटोल बजार, जुडि बजार,हनुमानचोक बजार, दिपेन्द्रबजार, माइस्थान आदि	● बजारको सुचि प्रदर्शन गर्ने ● बजारमा पाइने वस्तु तथा सामाग्रीहरुको सुचि तयार पार्ने ● विभिन्न बजारहरुको भ्रमण तथा अवलोकन गराउने	● कुन बजार कहा पर्छ भन ● बजारले हाम्रो जीवनमा के कस्तो सकारात्मक र नकारात्मक असर पार्छ भन ● कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ ? भन ● कुन बजारमा कहा कहाका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् ? भन	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		• कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरुले लाभ लिन्छन् बताउन सक्नेछन् ।	बजारको बारेमा विस्तृत जानकारी भएका सचि प्रदर्शन • बजारले मानव जीवनमा पारेको सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरुको जानकारी गराउने • कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ त्यसको बारेमा जानकारी गराउने • कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसले लाभ लिन्छन् बताउने			
५.	हाम्रो नगरपालिका	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • न.पा.भित्रका १४ वटा वडाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन जातजातिको बाहुल्यता छ भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.को जनसंख्या कति छ भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिका मानिस कति छन् भन्न सक्नेछन् • न.पा.को काम कर्तव्य र	• बर्दिबास न.पा.का नक्साको प्रयोग गर्ने गराउने • प्रत्येक वडाको वडाअध्यक्ष र वडा सदस्यहरुको नाम भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग गराउने • प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग • बर्दिबास न.पा.का सम्पूर्ण • जातजातिहरुको	• ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन गर्ने • प्रत्येक वडाको निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको तालिकाको प्रयोग गर्ने,छलफल गराउने • सम्पूर्ण जातजातिहरुको डाटासहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने • न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकारबारे लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• बर्दिबास न.पा.को कुल क्षेत्रफल कति हो ? • बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन • बर्दिबास न.पा.का १४ वटा वडाको नाम भन • कुन वडामा कुन कुन जातिको संख्या कति छ भन • बर्दिबास न.पा.को कुल जनसंख्या कति छ ? • बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिको संख्या कति छ ? • न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकार भन • नगरप्रमुखको काम,	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		अधिकार भन्न सक्नेछन् • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन्	डाटासहितको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग • न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा जानकारी • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार लेखिएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग	• जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकारको जानकारी गराउने	कर्तव्य र अधिकार भन	
६.	हाम्रो खोलानालाहरु	• परिचित खोलानालाको उद्‌गम स्थल र संगम स्थल बताउन सक्नेछन् , • न.पा.लाई आर्थिक लाभ दिने र नदिने खालका खोलानालाको वर्गिकरण गर्न सक्नेछन् , • कुन खोलाले न.पा.लाई के फाइदा दिएको छ र कुन खोलाले हानी गरेको छ बताउन सक्नेछन् • खोलानालाले मानव जीवनमा पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • कुन खोलाले कहाको मानिसलाई फाइदा र बेफाइदा पुऱ्याएको छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • खोलानालाको के के मा प्रयोग हुन्छ त्यसको बारेमा	• बर्दिबास न.पा.को खोलानाला सहितको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्दै खोलानालाको जानकारी गराउने , • ब.न.पा.मा आर्थिक लाभ दिने र नदिने खोलानालाको वर्गिकरण गर्ने, • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदाको बारेमा जानकारी दिने, • कुन खोलानालाबाट कुन वडावासीलाई फाइदा र कुन वडावासीलाई बेफाइदा पुगेको छ जानकारी गराउने, • खोलानाला के के काममा प्रयोग हुन्छ	• ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन • खोलानालाको चित्र प्रदर्शन • खोलानालाको भ्रमण • खोलानालाको उपयोगिता भएको चित्रहरुको प्रदर्शन • खोलानालाबाट भएको क्षतिको चित्र प्रदर्शन	• बर्दिबास न.पा.मा कतिवटा खोलानाला छन् ? • कुन खोला कहााबाट उत्पत्ति भएको छ ? • खोलानालाबाट के फाइदा हुन्छ ? • खोलानालाबाट के के बेफाइदाहरु हुन्छन् ? • कुन खोलानालाले कहााका मानिसहरु -लाई फाइदा पुऱ्याएको छ ? • खोलानालाहरुको प्रयाग के के मा गर्न सकिन्छ ? • खोलानालाबाट कसरी फाइदा लिन सकिन्छ ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		बताउन सक्नेछन् ।	जानकारी गराउने			
७.	भाषाभाषिहरु	• बर्दिबास न.पा. भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने जातजाति र बोल्ने भाषाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको संख्या बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र प्रयोग गरिने विभिन्न भाषाभाषिहरुको नाम र संख्या बताउन सक्नेछन् ।	• ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न भाषाभाषि तथा जातजाति झल्किने चित्रको प्रयोग • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम र तिनिहरुले भाषाहरुको नाम भएको तालिका • विभिन्न जातजातिहरुको वडागत वर्गिकरण तालिका • भाषाभाषिहरुको नाम र प्रयोग गर्ने संख्याको तालिका	• जातजातिहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जातजातिले प्रयोग गर्ने भाषाहरुको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जाति तथा समुदायको भ्रमण तथा अन्तरक्रिया छलफलमा सहभागी गराउने	• ब.न.पा.मा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको नाम भन ? • बर्दिबासमा प्रयोग हुने विभिन्न भाषा -भाषिको नाम भन ? • कुन जातिले कुन भाषाको प्रयोग गर्छन् त्यसको नाम भन ?	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५
८.	हाम्रो वनजंगल	• ब.न.पा.मा पाइने विभिन्न जडिबुटीको नाम भन्न • कुन जडिबुटीको के उपयोगिता हुन्छ भन्न सक्नेछन् । • चुरे वन चारकोसे झाडी, निजी वनको अवधारणा भन्न सक्नेछन् • सामुदायिक वन , साझेदारी वन र यसबाट हुने फाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • सागरनाथ वन परियोजनाको	• जडीबुटीको नाम भएको तालिकाको प्रयोग • जडीबुटीको नाम र त्यसको उपयोगिताको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे वन, चारकोसे झाडी, निजी वनको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग	• विभिन्न जडिबुटीहरुको नक्सा प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जडिबुटीहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न वनजंगलहरुको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • विभिन्न जनावरहरुको नाम र पाइने स्थानको बारेमा लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• ब.न.पा.भित्र पाइने जडीबुटीको नाम भन ? • जडीबुटीको के के उपयोगिता हुन्छ ? • विभिन्न वनहरुको परिभाषा भन ? • वनजंगलका फाइदा र बेफाइदा भन ? • जंगली जनावरहरुको नाम भन ? • लोपोन्मुख जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीको	सैद्धान्तिक-१० प्रयोगात्मक-५

		बारेमा बताउन सक्नेछन् • कुन-कुन वनमा कुन -कुन जनावरहरु पाइन्छ त्यसको नाम भन्न सक्नेछन् • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चरा-चुरुङ्गी, जडीबुटीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् । • वनजंगलको फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् • वनजंगलको बेफाइदा बताउन • बढ्दो वनविनाशका कारण र नियन्त्रणका उपायहरु बताउन	• सामुदायिक वन, साझेदारी वन र यसबाट हुने फाइदाको बारेमा लेखिएको लेख	• लोपोन्मुख जंगली जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीहरुको नाम संकलन गर्ने • वनजंगलको विनाश त्यसको कारण र परिणाम अनि नियन्त्रणका उपायहरु • लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	नाम भन ? • वनजंगल विनाश रोक्न के गर्नुपर्छ ? • वनजंगल विनाश भयो भने के हुन्छ ?	
९.	हाम्रा परम्परागत सिप तथा व्यवसायहरु	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • माछापालन व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मिथिला चित्रकलाको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न व्यापार व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न अन्नबालीको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, • सिकर्मी, डकर्मी आदिको	• पशुपालन व्यवसायको बारेमा जानकारी गराउने • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा अवलोकन भ्रमण गराउने • माछापालन व्यवसायको बारेमा भ्रमण छलफल गराउने • मिथिला चित्रकलाको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरुको अध्ययन गराउने, विज्ञहरुसाग भेटाउने, मिथिला चित्रकला अध्ययन गराउने	• विभिन्न लेख रचनाहरुको प्रयोग गर्ने, • चित्र प्रदर्शन गर्ने, • विभिन्न विज्ञहरुसाग अन्तरक्रिया, छलफल गराउने, • विभिन्न उद्योग तथा फामहरुको अवलोकन भ्रमण गराउने,	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो ? • तरकारी खेती भनेको के हो ? • मिथिला चित्रकला भनेको के हो ? • व्यापार व्यवसाय भनेको के हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	• च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा बताउने, विभिन्न ठाउको अवलोकन भ्रमण गराउने • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, सिकर्मी, डकर्मी आदिको अवलोकन भ्रमण गराउने विभिन्न लेख, रचना प्रस्तुत गर्ने			
१०.	हाम्रा सडकमार्गहरु	• सडकमार्गको परिचय भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.मा हुने विभिन्न राजमार्गहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.भित्र पर्ने राजमार्गको लम्बाइ भन्न सक्नेछन् • सडकमार्गको फाइदा र बेफाइदा भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका कालोपत्रे, कच्ची साखा सडकहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ,	• ब.न.पा.को नक्सा प्रयोग , • -विभिन्न राजमार्गको नाम र लम्बाइ लेखिएको तालिकाको प्रयोग , • सडकमार्गका फाइदा र बेफाइदा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन , • ब.न.पा.भित्र रहेका विभिन्न सडकहरुको विस्तृत जानकारी भएको तालिका प्रदर्शन	• नक्साको प्रयोग गर्ने • अवलोकन भ्रमण गराउने • विभिन्न तालिका तथा लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने • सडकको फाइदा र बेफाइदा बताउने • ब.न.पा.भित्रका विभिन्न सडकको नाम सहितको विस्तृत तालिका प्रस्तुत गर्ने	• बर्दिवास.न.पा.मा कुन-कुन राजमार्गहरु रहेका छन् ? • ब.न.पा.भित्रको राजमार्गको लम्बाइ कति छ ? • सडकको फाइदा र बेफाइदा भन ? • ब.न.पा.भित्र पर्ने साखा सडकहरुको नाम र लम्बाइ भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
११	हाम्रा तलाउ र पोखरीहरु	• बर्दिवास न.पा भित्र पर्ने पोखरीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन पोखरी	• बर्दिवास न.पा.को तलाउ तथा पोखरी समेत रहेको विस्तृत नक्साको	• नक्सा प्रर्दशन • विभिन्न अग्रज व्यक्तित्वहरुसागको छलफल र अन्तरक्रिया	• बर्दिवासमा कति वटा पोखरी तथा तलाउहरु छन ? • कुन पोखरी कहाा कहाा	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		रहेको छ त्यसको बारेमा भन्न सक्नेछन् ● तलाउ र पोखरीको फाइदाहरु र वेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् ● विजय सिह पोखरी गर्दी दोभान, तलाउ बुद्ध सिता तलाउ,जुरी पोखरी,पाटु पोखरी,अंकुसे पोखरी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन्	प्रयोग गर्न ● विभिन्न पोखरीको नाम ठाउा भएको तालिका प्रस्तुत गर्ने ● पोखरी र तलाउको फाइदा र वेफाइदा बारे जानकारी गर्ने ● विभिन्न पोखरीको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने	● अवलोकन तथा भ्रमण	पर्छ ? ● कुन पोखरीको के महत्व रहेको छ ?	
१२	इतिहास तथा ऐतिहासिक व्यक्तित्व	● बर्दिवासको इतिहासको बारेमा भन्न सक्नेछन् ● यस क्षेत्रका सहिदहरुको परिचय र योगदानको बारेमा भन्न सक्नेछन्	● बर्दिवासको नामाकरण बारेमा जानकारी दिनु ● बर्दिवास न.पा भित्रका ऐतिहासिक, सामाजिक ,सांस्कृतिक, राजनैतिक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरुको जीवनी तथा उहाहरुको बारेमा भेटिएका लेख रचनाहरु प्रर्दशन गर्नु ● इतिहास निर्माणमा साहदर्त प्राप्त गरेका सहिदहरुको परिचयात्मक जानकारी दिन ● सहिदहरुको योगदानको बारेमा	● बर्दिवास न.पा.को नामाकरण बारे जानकारी गराउने ● विभिन्न क्षेत्रका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरुसग छलफल र अर्न्तक्रिया गराउने ● विभिन्न व्यक्तिहरुको बारेमा लेख रचना प्रस्तुत गर्ने ● विभिन्न ऐतिहासिक व्यक्तित्व र ठाउाहरुमा भ्रमण र छलफल गर्ने	● ऐतिहासिक व्यक्तित्व भनेको के हो ? ● सहिद भनेको के हो ? ● इतिहास निर्माणमा सहिदहरुले पु¥याएको योगदानको बारेमा भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			समिक्षात्मक जानकारी दिन			

कक्षाः ६

क्र. स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषयवस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार
१.	भौगोलिक अवस्थिति	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा चिन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल बताउन सक्नेछन् । • बर्दिबास न.पा.को सीमानामा जोडिएका अन्य पालिकाहरुको बारेमा जान्नेछन्	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा प्रदर्शन गर्ने • यसको क्षेत्रफल स्पष्ट पारिदिने • यसलाई छुने विभिन्न पालिकाहरुको बारेमा बताउने • छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने	• नक्सा प्रदर्शन • छलफल / अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन • बर्दिबास न.पा.लाई अरु कुन कुन पालिकाहरुको छोएको छ भन	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
२.	हाम्रो रितिरिवाज	• प्रमुख चाडपर्व र मनाउने जातजातिको नाम भन्न सक्नेछन् • चाडपर्वमा गरिने कार्यहरुको बारेमा बताउन सक्न्छन् • चाडपर्वले पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा बताउन सक्नेछन् । • कुन पर्वमा कुन देवीदेवताको पूजा गरिन्छ बताउन सक्नेछन् । • कुन मेलामा कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन् बताउन सक्नेछन् • कुन मेला कहा लाग्छ र कहिले लाग्छ बताउन सक्नेछन् ।	• चित्र प्रदर्शन • विभिन्न चाडपर्वहरुको तालिका प्रदर्शन गराउने • विभिन्न मेलाहरुको ठाउा र नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गराउने • कुन मेला कहा लाग्छ त्यसबारेमा जानकारी गराउने • कहा कुन धर्मावलम्बीहरु जान्छन् त्यसको जानकारी गराउने	• विभिन्न चाडपर्व झल्किने चित्रको प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न मेलाहरुको बारेमा जानकारी गराउने • कुन मेला कहाा पर्छ जानकारी सहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने • कुन धर्मावलम्बीहरु कुन मेलामा सहभागि हुन्छन् त्यसको बारेमा जानकारी गराउने • विभिन्न मेलाहरुको भ्रमण र अवलोकन गराउने	• कुन जातिले कुन कुन चाडपर्वहरु मनाउाछन् ? • कुन धर्मावलम्बीहरुले कुन धर्म मान्छन् ? • कुन मेला कहाा र कहिले लाग्छ ? • कुन मेलामा कुन कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन् • विभिन्न मेलाहरुले के फाइदा र के बेफाइदा पु¥याउाछ • कुन चाडमा कुन देवीदेवताको पूजा गरिन्छ	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

३.	हाम्रो आचरण र व्यवहार	• असल व्यवहार भनेको के हो बताउन सक्नेछन् • खराब आचरणको बारेमा भन्न सक्नेछन् • असल र खराब व्यवहार छुट्याउन सक्नेछन् • असल व्यवहारका फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् । • व्यक्तिको जीवनमा असल व्यवहारले पु¥याउने सकारात्मक प्रभावबारे बताउन सक्नेछन् । • खराब व्यवहारबाट व्यक्ति,समाज र राष्ट्रलाई पु¥याउने क्षतिको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	• असल व्यवहार र खराब व्यवहार झल्किने कथाहरु भन्ने • असल मानिसका गुण र खराब मानिस र खराब मानिसका गुणहरु भन्ने • असल मानिसको र खराब मानिसको जीवनशैलीबारे बताउने • असल र खराब मानिसको वर्गीकरण गरिएको तालिकाहरुको प्रदर्शन गराउने	• असल र खराब आचरण भएका मानिसहरुको चित्र प्रदर्शन गर्ने • कथाको सारांश भन्ने • असल र खराब मानिसको तुलना गरेर देखाउने • असल र खराब मानिसले समाजमा पार्ने प्रभावको जानकारी गराउने	• कस्तालाई असल मानिस भनिन्छ ? • असल मानिस बन्न के गर्नुपर्छ ? • असल मानिसको व्यवहारबाट के के फाइदा हुन्छ • खराब मानिसहरु कस्ता हुन्छन् ? • खराब मानिसले समाजमा कस्तो नकारात्मक प्रभाव पार्छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
४.	हाम्रा बजारहरु	• बजारबाट हुने फाइदा र बेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् । • कुन बजारमा कहा कहाका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् भन्न सक्नेछन् । • कुन बजारमा कुन -कुन कृषि उपजहरु उपलब्ध हुन्छन् त्यसबारे भन्न सक्नेछन् • कुन बजार कुन -कुन दिन लाग्छ बताउन सक्नेछन् • कुन बजारमा कहा कहाका मानिसहरुले लाभ लिन्छन् बताउन सक्नेछन् ।	• बर्दिबास, खयरमारा, बेङ्खाडी, क्वाटर चौर, पथलैया बजार, चौलिखा, पशुपतिनगर, डाडाटोल बजार, जुडि बजार, हनुमानचोक बजार, दिपेन्द्रबजार,माइस्थान आदि बजारको बारेमा विस्तृत जानकारी भएका सचि प्रदर्शन • बजारले मानव जीवनमा पारेको सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरुको	• बजारको सुचि प्रदर्शन गर्ने • बजारमा पाइने वस्तु तथा सामाग्रीहरुको सुचि तयार पार्ने • विभिन्न बजारहरुको भ्रमण तथा अवलोकन गराउने	• कुन बजार कहा पर्छ भन • बजारले हाम्रो जीवनमा के कस्तो सकारात्मक र नकारात्मक असर पार्छ भन • कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ ? भन • कुन बजारमा कहा कहाका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् ? भन	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			जानकारी गराउने ● कुन बजार कुन कुन दिन र कहाा कहाका मानिसले लाभ लिन्छन् बताउने			
५.	हाम्रो नगरपालिका	● बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन्न सक्नेछन् ● बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ● न.पा.भित्रका १४ वटा वडाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ● कुन वडामा कुन जातजातिको बाहुल्यता छ भन्न सक्नेछन् ● बर्दिबास न.पा.को जनसंख्या कति छ भन्न सक्नेछन् ● -बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिका मानिस कति छन् भन्न सक्नेछन् ● -न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन्	● बर्दिबास न.पा.का नक्साको प्रयोग गर्ने गराउने ● प्रत्येक वडाको वडाअध्यक्ष र वडा सदस्यहरुको नाम भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग गराउने ● प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग ● बर्दिबास न.पा.का सम्पूर्ण जात जातिहरुको डाटासहितको	● ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन गर्ने ● प्रत्येक वडाको निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन गर्ने ● प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको तालिकाको प्रयोग गर्ने,छलफल गराउने ● सम्पूर्ण जातजातिहरुको डाटासहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने ● न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकारबारे	● बर्दिबास न.पा.को कुल क्षेत्रफल कति हो ? ● बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन ● बर्दिबास न.पा.का १४ वटा वडाको नाम भन ● कुन वडामा कुन कुन जातिको संख्या कति छ भन ● बर्दिबास न.पा.को कुल जनसंख्या कति छ ? ● बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिको संख्या कति छ ? ● न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकार भन ● नगरप्रमुखको काम,	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• -जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन्	सुचिकृत तालिकाको प्रयोग • न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा जानकारी • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार लेखिएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग	लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकारको जानकारी गराउने	कर्तव्य र अधिकार भन	
६.	हाम्रो खोलानालाहरु	• परिचित खोलानालाको उद्‌गम स्थल र संगम स्थल बताउन सक्नेछन् , • न.पा.लाई आर्थिक लाभ दिने र नदिने खालका खोलानालाको वर्गिकरण गर्न सक्नेछन् , • कुन खोलाले न.पा.लाई के फाइदा दिएको छ र कुन खोलाले हानी गरेको छ बताउन सक्नेछन् • खोलानालाले मानव जीवनमा पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • कुन खोलाले कहााको मानिसलाई फाइदा र बेफाइदा पुऱ्याएको छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • खोलानालाको के के मा प्रयोग हुन्छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	• बर्दिबास न.पा.को खोलानाला सहितको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्दै खोलानालाको जानकारी गराउने , • ब.न.पा.मा आर्थिक लाभ दिने र नदिने खोलानालाको वर्गिकरण गर्ने, • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदाको बारेमा जानकारी दिने, • कुन खोलानालाबाट कुन वडावासीलाई फाइदा र कुन वडावासीलाई बेफाइदा पुगेको छ जानकारी गराउने, • खोलानाला के के काममा प्रयोग हुन्छ जानकारी गराउने	• ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन • खोलानालाको चित्र प्रदर्शन • खोलानालाको भ्रमण • खोलानालाको उपयोगिता भएको चित्रहरुको प्रदर्शन • खोलानालाबाट भएको क्षतिको चित्र प्रदर्शन	• बर्दिबास न.पा.मा कतिवटा खोलानाला छन् ? • कुन खोला कहााबाट उत्पत्ति भएको छ ? • खोलानालाबाट के फाइदा हुन्छ ? • खोलानालाबाट के के बेफाइदाहरु हुन्छन् ? • कुन खोलानालाले कहााका मानिसहरु -लाई फाइदा पुऱ्याएको छ ? • खोलानालाहरुको प्रयाग के के मा गर्न सकिन्छ ? • खोलानालाबाट कसरी फाइदा लिन सकिन्छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

७.	भाषाभाषिहरु	• बर्दिबास न.पा. भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने जातजाति र बोल्ने भाषाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको संख्या बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र प्रयोग गरिने विभिन्न भाषाभाषिहरुको नाम र संख्या बताउन सक्नेछन् ।	• ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न भाषाभाषि तथा जातजाति झल्किने चित्रको प्रयोग • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम र तिनिहरुले भाषाहरुको नाम भएको तालिका • विभिन्न जातजातिहरुको वडागत वर्गिकरण तालिका • भाषाभाषिहरुको नाम र प्रयोग गर्ने संख्याको तालिका	• जातजातिहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जातजातिले प्रयोग गर्ने भाषाहरुको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जाति तथा समुदायको भ्रमण तथा अन्तरक्रिया छलफलमा सहभागी गराउने	• ब.न.पा.मा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको नाम भन ? • बर्दिबासमा प्रयोग हुने विभिन्न भाषा -भाषिको नाम भन ? • कुन जातिले कुन भाषाको प्रयोग गर्छन् त्यसको नाम भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
८.	हाम्रो वनजंगल	• ब.न.पा.मा पाइने विभिन्न जडिबुटीको नाम भन्न • कुन जडिबुटीको के उपयोगिता हुन्छ भन्न सक्नेछन् । • चुरे वन चारकोसे झाडी, निजी वनको अवधारणा भन्न सक्नेछन् • सामुदायिक वन , साझेदारी वन र यसबाट हुने फाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • सागरनाथ वन विकास परियोजनाको बारेमा बताउन सक्नेछन्	• जडीबुटीको नाम भएको तालिकाको प्रयोग • जडीबुटीको नाम र त्यसको उपयोगिताको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे वन, चारकोसे झाडी, निजी वनको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • सामुदायिक वन, साझेदारी वन र यसबाट हुने	• विभिन्न जडिबुटीहरुको नक्सा प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जडिबुटीहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न वनजंगलहरुको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • विभिन्न जनावरहरुको नाम र पाइने स्थानको बारेमा लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चराचुरुङ्गी र	• ब.न.पा.भित्र पाइने जडीबुटीको नाम भन ? • जडीबुटीको के के उपयोगिता हुन्छ ? • विभिन्न वनहरुको परिभाषा भन ? • वनजंगलका फाइदा र बेफाइदा भन ? • जंगली जनावरहरुको नाम भन ? • लोपोन्मुख जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीको नाम भन ? • वनजंगल विनाश रोक्न	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• कुन-कुन वनमा कुन-कुन जनावरहरु पाइन्छ त्यसको नाम भन्न सक्नेछन् • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चरा-चुरुङ्गी, जडीबुटीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् । • वनजंगलको फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् • वनजंगलको बेफाइदा बताउन • बढ्दो वनविनाशका कारण र नियन्त्रणका उपायहरु बताउन	फाइदाको बारेमा लेखिएको लेख	• जडीबुटीहरुको नाम संकलन गर्ने • वनजंगलको विनाश त्यसको कारण र परिणाम अनि नियन्त्रणका उपायहरु लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	के गर्नुपर्छ ? • वनजंगल विनाश भयो भने के हुन्छ ?	
९.	हाम्रा परम्परागत सिप तथा व्यवसायहरु ४	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • माछापालन व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मिथिला चित्रकलाको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न व्यापार व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न अन्नबालीको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, • सिकर्मी, डकर्मी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	• पशुपालन व्यवसायको बारेमा जानकारी गराउने • -विभिन्न तरकारी खेतीको बारे • मा अवलोकन भ्रमण गराउने • माछापालन व्यवसायको बारेमा भ्रमण छलफल गराउने • मिथिला चित्रकलाको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरुको अध्ययन गराउने, विज्ञहरुसाग भेटाउने, मिथिला चित्रकला अध्ययन गराउने • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको	• विभिन्न लेख रचनाहरुको प्रयोग गर्ने, • चित्र प्रदर्शन गर्ने, • विभिन्न विज्ञहरुसाग अन्तरक्रिया, छलफल गराउने, • विभिन्न उद्योग तथा फामहरुको अवलोकन भ्रमण गराउने,	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो ? • तरकारी खेती भनेको के हो ? • मिथिला चित्रकला भनेको के हो ? • व्यापार व्यवसाय भनेको के हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			बारेमा बताउने, विभिन्न ठाउाको अवलोकन भ्रमण गराउने • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, सिकर्मी, डकर्मी आदिको अवलोकन भ्रमण गराउने विभिन्न लेख, रचना - • प्रस्तुत गर्ने			
१०.	हाम्रा सडकमार्गहरु	• सडकमार्गको परिचय भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.मा हुने विभिन्न राजमार्गहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.भित्र पर्ने राजमार्गको लम्बाइ भन्न सक्नेछन् • सडकमार्गको फाइदा र बेफाइदा भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका कालोपत्रे, कच्ची साखा सडकहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ,	• ब.न.पा.को नक्सा प्रयोग , • विभिन्न राजमार्गको नाम र लम्बाइ लेखिएको तालिकाको प्रयोग , • सडकमार्गका फाइदा र बेफाइदा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन , • ब.न.पा.भित्र रहेका विभिन्न सडकहरुको विस्तृत जानकारी भएको तालिका प्रदर्शन	• नक्साको प्रयोग गर्ने • अवलोकन भ्रमण गराउने • विभिन्न तालिका तथा लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने • सडकको फाइदा र बेफाइदा बताउने • ब.न.पा.भित्रका विभिन्न सडकको नाम सहितको विस्तृत तालिका प्रस्तुत गर्ने	• बर्दिवास.न.पा.मा कुन-कुन राजमार्गहरु रहेका छन् ? • ब.न.पा.भित्रको राजमार्गको लम्बाइ कति छ ? • सडकको फाइदा र बेफाइदा भन ? • ब.न.पा.भित्र पर्ने शाखा सडकहरुको नाम र लम्बाइ भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
११	हाम्रा तलाउ र पोखरीहरु	• बर्दिवास न.पा.भित्र पर्ने पोखरीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन पोखरी रहेको छ त्यसको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• बर्दिवास न.पा.को तलाउ तथा पोखरी समेत रहेको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्न • विभिन्न पोखरीको नाम ठाउा भएको तालिका प्रस्तुत गर्ने	• नक्सा प्रर्दशन • विभिन्न अग्रज व्यक्तित्वहरुसागको छलफल र अन्तरक्रिया • अवलोकन तथा भ्रमण	• बर्दिवासमा कति वटा पोखरी तथा तलाउहरु छन ? • कुन पोखरी कहाा कहाा पर्छ ? • कुन पोखरीको के महत्व	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• तलाउ र पोखरीको फाइदाहरु र वेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • विजय सिह पोखरी गर्दी दोभान, तलाउ बुद्ध सिता तलाउ,जुरी पोखरी,पाटु पोखरी,अंकुसे पोखरी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• पोखरी र तलाउको फाइदा र वेफाइदा बारे जानकारी गर्ने • विभिन्न पोखरीको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने		रहेको छ ?	
१२	इतिहास तथा ऐतिहासिक व्यक्तित्व	• बर्दिवासको इतिहासको बारेमा भन्न सक्नेछन् • यस क्षेत्रका सहिदहरुको परिचय र योगदानको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• बर्दिवासको नामाकरण बारेमा जानकारी दिनु • बर्दिवास न.पा.भित्रका ऐतिहासिक, सामाजिक ,सांस्कृतिक, राजनैतिक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरुको जीवनी तथा उहाहरुको बारेमा भेटिएका लेख रचनाहरु प्रर्दशन गर्नु • इतिहास निर्माणमा साहदर्त प्राप्त गरेका सहिदहरुको परिचयात्मक जानकारी दिन • सहिदहरुको योगदानको बारेमा समिक्षात्मक जानकारी दिन	• बर्दिवास न.पा.को नामाकरण बारे जानकारी गराउने • विभिन्न क्षेत्रका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरुसाग छलफल र अर्न्तक्रिया गराउने • विभिन्न व्यक्तिहरुको बारेमा लेख रचना प्रस्तुत गर्ने • विभिन्न ऐतिहासिक व्यक्तित्व र ठाउाहरुमा भ्रमण र छलफल गर्ने	• ऐतिहासिक व्यक्तित्व भनेको के हो ? • सहिद भनेको के हो ? • इतिहास निर्माणमा सहिदहरुले पु¥याएको योगदानको बारेमा भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
१३	चुरे हाम्रो जीवन	• चुरे जंगलको सीमाना भन्न	• चुरे क्षेत्रका नक्सा	• चुरे क्षेत्रका नक्सा	• चुरे जंगलको सीमाना	सैद्धान्तिक-८

		सकनु ● चुरे जंगलको विशेषताहरु लेख्न सक्नु ● चुरेका फाईदाहरु लेखन सक्नु ● चुरेको संरचना भन्न सक्नु ● चुरेका बोटबिरुवाहरु जंगली जनावरहरु पशुपन्छिहरु र जलाधारहरुको सूचि बनाउन सक्नु ● चुरे संरक्षणका उपायहरु भन्न सक्ने	देखाई चुरेको बारेमा जानकारी गराउने ● चुरे क्षेत्रमा पाईने विभिन्न बोटबिरुवा तथा जडीबुटीहरुको बारेमा कक्षामा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण गराउने ● जंगली जनावर पशुपन्छि र जलाधारहरुको बारेमा कक्षा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण ● चुरे विनाश हुदै गरेका स्थानहरुको भ्रमण गराउने ● चुरे संरक्षण सम्बन्धी परियोजना निर्माण गराउने	देखाई चुरेको बारेमा जानकारी गराउने ● चुरे क्षेत्रमा पाईने विभिन्न बोटबिरुवा तथा जडीबुटीहरुको बारेमा कक्षामा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण गराउने ● जंगली जनावर पशुपन्छि र जलाधारहरुको बारेमा कक्षा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण ● चुरे विनाश हुदै गरेका स्थानहरुको भ्रमण गराउने चुरे संरक्षण सम्बन्धी परियोजना निर्माण गराउने	भन्न सक्नेछन् । ● चुरे जंगलको विशेषताहरु लेख्न सक्नेछन् । ● चुरेका फाईदाहरु लेखन सक्नेछन् । ● चुरेको संरचना भन्न सक्नेछन् । ● चुरेका बोटबिरुवाहरु जंगली जनावरहरु पशुपन्छिहरु र जलाधारहरुको सूचि बनाउन सक्नेछन् । ● चुरे संरक्षणका उपायहरु भन्न सक्नेछन् ।	प्रयोगात्मक-१२
१४	योग र प्राकृतिक चिकित्सा	● योगको परिचय दिन सक्ने ● १० वटा योगका आसन गर्न सक्ने, ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा भन्न सक्ने	● योगको परिचय दिने ● योगका प्रकारहरुका बारेमा जानकारी दिने ● योगले स्वास्थ्यमा पार्ने सकारात्मक प्रभावका बारेमा जानकारी दिने ● योगासान तथा प्राणायमका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा	● योगको परिचय दिने ● योगका प्रकारहरुका बारेमा जानकारी दिने ● योगले स्वास्थ्यमा पार्ने सकारात्मक प्रभावका बारेमा जानकारी दिने ● योगासान तथा प्राणायमका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका माध्यमबाट सकारात्मक	● योगको परिचय दिन सक्नेछन् । ● १० वटा योगका आसन गर्न सक्नेछन् । ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			जानकारी दिने • प्राकृतिक चिकित्साका माध्यमबाट सकारात्मक प्रभावका बारेमा छलफल गर्ने	प्रभावका बारेमा छलफल गर्ने • योग शिविर योग गुरुको व्यवस्था गरी विद्यार्थीहरुलाई योग तथा प्राकृतिक चिकित्साको अभ्यास गराउने,		
१५	ऐतिहासिक व्यक्तित्व कृष्ण बहादुर राना	• कृष्ण बहादुर रानाको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी	• कृष्ण बहादुर रानाको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी तयार गर्ने • जन्म बाल्यकाल र आन्दोलनमा रानाको संलग्नता	• कृष्ण बहादुर रानाको र निजको घरको चित्र • कृष्ण बहादुर रानाको र निजको घरको भ्रमण • कृष्ण बहादुर रानाको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी तयार गर्ने • जन्म बाल्यकाल र आन्दोलनमा रानाको संलग्नता	• कृष्ण बहादुर रानाको बाल्यकालको बारेमा भन्न सक्नेछन् । • कृष्ण बहादुर रानाको १० वटा असल गुणहरुका बारेमा भन्न र लेख्न सक्नेछन् । • कृष्ण बहादुर रानाको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी	

कक्षा: ७

क्र. स.	विषय क्षेत्र	सिकाइ सक्षमता	विषयवस्तुको विस्तृतिकरण	क्रियाकलाप	मूल्याङ्कन	पाठ्यभार
१.	भौगोलिक अवस्थिति	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा चिन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल बताउन सक्नेछन् । • बर्दिबास न.पा.मा हुने अन्य पालिकाहरुको बारेमा	• बर्दिबास न.पा.को नक्सा प्रदर्शन गर्ने • यसको क्षेत्रफल स्पष्ट पारिदिने • यसलाई छुने विभिन्न	• नक्सा प्रदर्शन • छलफल / अन्तरक्रिया • भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन • बर्दिबास न.पा.लाई अरु कुन कुन पालिकाहरुको छोएको छ भन	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		जान्नेछन्	पालिकाहरुको बारेमा बताउने ● छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने			
२.	हाम्रो रितिरिवाज	● प्रमुख चाडपर्व र मनाउने जातजातिको नाम भन्न सक्नेछन् ● चाडपर्वमा गरिने कार्यहरुको बारेमा बताउन सक्न्छन् ● चाडपर्वले पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा बताउन सक्नेछन् । ● कुन पर्वमा कुन देवीदेवताको पूजा गरिन्छ बताउन सक्नेछन् । ● कुन मेलामा कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन् बताउन सक्नेछन् ● कुन मेला कहा लाग्छ र कहिले लाग्छ बताउन सक्नेछन् ।	● चित्र प्रदर्शन ● विभिन्न चाडपर्वहरुको तालिका प्रदर्शन गराउने ● विभिन्न मेलाहरुको ठाउ र नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गराउने ● कुन मेला कहा लाग्छ त्यसबारेमा जानकारी गराउने ● कहा कुन धर्मावलम्बीहरु जान्छन् त्यसको जानकारी गराउने	● विभिन्न चाडपर्व झल्किने चित्रको प्रदर्शन गर्ने ● विभिन्न मेलाहरुको बारेमा जानकारी गराउने ● कुन मेला कहा पर्छ जानकारी सहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने ● कुन धर्मावलम्बीहरु कुन मेलामा सहभागि हुन्छन् त्यसको बारेमा जानकारी गराउने ● विभिन्न मेलाहरुको भ्रमण र अवलोकन गराउने	● कुन जातिले कुन कुन चाडपर्वहरु मनाउाछन् ? ● कुन धर्मावलम्बीहरुले कुन धर्म मान्छन् ? ● कुन मेला कहा र कहिले लाग्छ ? ● कुन मेलामा कुन कुन जातिहरु सहभागि हुन्छन् ● विभिन्न मेलाहरुले के फाइदा र के बेफाइदा पु¥याउाछ ● कुन चाडमा कुन देवीदेवताको पूजा गरिन्छ	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
३.	हाम्रो आचरण र व्यवहार	● असल व्यवहार भनेको के हो बताउन सक्नेछन् ● खराब आचरणको बारेमा भन्न सक्नेछन् ● असल र खराब व्यवहार छुट्याउन सक्नेछन् ● असल व्यवहारका फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् । ● व्यक्तिको जीवनमा असल व्यवहारले पु¥याउने सकारात्मक प्रभावबारे बताउन सक्नेछन् । ● खराब व्यवहारबाट	● असल व्यवहार र खराब व्यवहार झल्किने कथाहरु भन्ने ● असल मानिसका गुण र खराब मानिस र खराब मानिसका गुणहरु भन्ने ● असल मानिसको र खराब मानिसको जीवनशैलीबारे बताउने	● असल र खराब आचरण भएका मानिसहरुको चित्र प्रदर्शन गर्ने ● कथाको सारांश भन्ने ● असल र खराब मानिसको तुलना गरेर देखाउने ● असल र खराब मानिसले समाजमा पार्ने प्रभावको जानकारी गराउने	● कस्तालाई असल मानिस भनिन्छ ? ● असल मानिस बन्न के गर्नुपर्छ ? ● असल मानिसको व्यवहारबाट के के फाइदा हुन्छ ● खराब मानिसहरु कस्ता हुन्छन् ? ● खराब मानिसले समाजमा कस्तो नकारात्मक प्रभाव पार्छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		व्यक्ति,समाज र राष्ट्रलाई पु¥याउने क्षतिको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	• असल र खराब मानिसको वर्गीकरण गरिएको तालिकाहरुको प्रदर्शन गराउने			
४.	हाम्रा बजारहरु	• बजारबाट हुने फाइदा र बेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् । • कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् भन्न सक्नेछन् । • कुन बजारमा कुन -कुन कृषि उपजहरु उपलब्ध हुन्छन् त्यसबारे भन्न सक्नेछन् • कुन बजार कुन -कुन दिन लाग्छ बताउन सक्नेछन् • कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरुले लाभ लिन्छन् बताउन सक्नेछन् ।	• बर्दिबास, खयरमारा, बेङ्खाडी,क्वाटर चौर, पथलैया बजार, चौलिखा, पशुपतिनगर, डाडाटोल बजार, जुडि बजार, हनुमानचोक बजार, दिपेन्द्रबजार, माइस्थान आदि बजारको बारेमा विस्तृत जानकारी भएका सचि प्रदर्शन • बजारले मानव जीवनमा पारेको सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरुको जानकारी गराउने • कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ त्यसको बारेमा जानकारी गराउने • कुन बजारमा कहाा कहाका मानिसले लाभ लिन्छन् बताउने	• बजारको सुचि प्रदर्शन गर्ने • बजारमा पाइने वस्तु तथा सामाग्रीहरुको सुचि तयार पार्ने • विभिन्न बजारहरुको भ्रमण तथा अवलोकन गराउने	• कुन बजार कहाा पर्छ भन • बजारले हाम्रो जीवनमा के कस्तो सकारात्मक र नकारात्मक असर पार्छ भन • कुन बजार कुन कुन दिन लाग्छ ? भन • कुन बजारमा कहाा कहााका मानिसहरु सहभागि हुन्छन् ? भन	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
५.	हाम्रो नगरपालिका	• बर्दिबास न.पा.को क्षेत्रफल भन्न सक्नेछन्	• बर्दिबास न.पा.का नक्साको प्रयोग	• ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन गर्ने	• बर्दिबास न.पा.को कुल क्षेत्रफल कति हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • न.पा.भित्रका १४ वटा वडाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन जातजातिको बाहुल्यता छ भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.को जनसंख्या कति छ भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिका मानिस कति छन् भन्न सक्नेछन् • न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन् • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकार भन्न सक्नेछन्	गर्ने गराउने • प्रत्येक वडाको वडाअध्यक्ष र वडा सदस्यहरुको नाम भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग गराउने • प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग • बर्दिबास न.पा.का सम्पूर्ण • जातजातिहरुको डाटासहितको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग • न.पा.को काम कर्तव्य र अधिकारको बारेमा जानकारी • -जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार लेखिएको सुचिकृत तालिकाको प्रयोग	• प्रत्येक वडाको निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको नाम भएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • प्रत्येक वडाका जातजातिको बारेमा विस्तृत जानकारी भएको तालिकाको प्रयोग गर्ने,छलफल गराउने • सम्पूर्ण जातजातिहरुको डाटासहितको तालिका प्रदर्शन गर्ने • न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकारबारे लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जनप्रतिनिधिहरुको योग्यता, काम कर्तव्य र अधिकारको जानकारी गराउने	• बर्दिबास न.पा.का जनप्रतिनिधिहरुको नाम भन • बर्दिबास न.पा.का १४ वटा वडाको नाम भन • कुन वडामा कुन कुन जातिको संख्या कति छ भन • बर्दिबास न.पा.को कुल जनसंख्या कति छ ? • बर्दिबास न.पा.मा कुन जातिको संख्या कति छ ? • न.पा.को काम, कर्तव्य र अधिकार भन • नगरप्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार भन	
६.	हाम्रो खोलानालाहरु	• परिचित खोलानालाको उद्गम स्थल र संगम स्थल बताउन सक्नेछन् , • न.पा.लाई आर्थिक लाभ दिने र नदिने खालका खोलानालाको वर्गिकरण गर्न	• बर्दिबास न.पा.को खोलानाला सहितको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्दै खोलानालाको जानकारी गराउने ,	• ब.न.पा.को विस्तृत नक्सा प्रदर्शन • खोलानालाको चित्र प्रदर्शन • खोलानालाको भ्रमण	• बर्दिबास न.पा.मा कतिवटा खोलानाला छन् ? • कुन खोला कहााबाट उत्पत्ति भएको छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		सक्नेछन् , • कुन खोलाले न.पा.लाई के फाइदा दिएको छ र कुन खोलाले हानी गरेको छ बताउन सक्नेछन् • खोलानालाले मानव जीवनमा पार्ने सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • कुन खोलाले कहााको मानिसलाई फाइदा र बेफाइदा पुऱ्याएको छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • -खोलानालाको के के मा प्रयोग हुन्छ त्यसको बारेमा बताउन सक्नेछन् ।	• ब.न.पा.मा आर्थिक लाभ दिने र नदिने खोलानालाको वर्गिकरण गर्ने, • खोलानालाबाट हुने फाइदा र बेफाइदाको बारेमा जानकारी दिने, • कुन खोलानालाबाट कुन वडावासीलाई फाइदा र कुन वडावासीलाई बेफाइदा पुगेको छ जानकारी गराउने, • खोलानाला के के काममा प्रयोग हुन्छ जानकारी गराउने	• खोलानालाको उपयोगिता • भएको चित्रहरुको प्रदर्शन • खोलानालाबाट भएको क्षतिको चित्र प्रदर्शन	• खोलानालाबाट के फाइदा हुन्छ ? • खोलानालाबाट के के बेफाइदाहरु हुन्छन् ? • कुन खोलानालाले कहााका मानिसहरु -लाई फाइदा पुऱ्याएको छ ? • खोलानालाहरुको प्रयाग के के मा गर्न सकिन्छ ? • खोलानालाबाट कसरी फाइदा लिन सकिन्छ ?	
७.	भाषाभाषिहरु	• -बर्दिबास न.पा. भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने जातजाति र बोल्ने भाषाहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको संख्या बताउन सक्नेछन् • ब.न.पा.भित्र प्रयोग गरिने विभिन्न भाषाभाषिहरुको नाम र संख्या बताउन सक्नेछन् ।	• ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न भाषाभाषि तथा जातजाति झल्किने चित्रको प्रयोग • ब.न.पा.भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिहरुको नाम र तिनिहरुले भाषाहरुको नाम भएको तालिका • विभिन्न जातजातिहरुको वडागत वर्गिकरण तालिका	• जातजातिहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • जातजातिले प्रयोग गर्ने भाषाहरुको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जाति तथा समुदायको भ्रमण तथा अन्तरक्रिया छलफलमा सहभागी गराउने	• ब.न.पा.मा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको नाम भन ? • बर्दिबासमा प्रयोग हुने विभिन्न भाषा -भाषिको नाम भन ? • कुन जातिले कुन भाषाको प्रयोग गर्छन् त्यसको नाम भन ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

			• भाषाभाषिहरुको नाम र प्रयोग गर्ने संख्याको तालिका			
८.	हाम्रो वनजंगल	• ब.न.पा.मा पाइने विभिन्न जडिबुटीको नाम भन्न • कुन जडिबुटीको के उपयोगिता हुन्छ भन्न सक्नेछन् । • चुरे वन चारकोसे झाडी, निजी वनको अवधारणा भन्न सक्नेछन् • सामुदायिक वन, साझेदारी वन र कबुलियत वन र यसबाट हुने फाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • सागरनाथ वन विकास परियोजनाको बारेमा बताउन सक्नेछन् • कुन-कुन वनमा कुन -कुन जनावर • हरु पाइन्छ त्यसको नाम भन्न सक्नेछन् • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चराचुरुङ्गी, जडीबुटीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् । • वनजंगलको फाइदाहरु बताउन सक्नेछन् • वनजंगलको बेफाइदा बताउन • बढ्दो वनविनाशका कारण र नियन्त्रणका उपायहरु बताउन	• जडीबुटीको नाम भएको तालिकाको प्रयोग • जडीबुटीको नाम र त्यसको उपयोगिताको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे वन, चारकोसे झाडी, निजी वनको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • सामुदायिक वन, साझेदारी वन र कबुलियत वन र यसबाट हुने फाइदाको बारेमा लेखिएको लेख	• विभिन्न जडिबुटीहरुको नक्सा प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न जडिबुटीहरुको नाम लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • विभिन्न वनजंगलहरुको बारेमा लेखिएको लेख रचनाहरुको प्रयोग • विभिन्न जनावरहरुको नाम र पाइने स्थानको बारेमा लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने • लोपोन्मुख जंगली जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीहरुको नाम संकलन गर्ने • वनजंगलको विनाश त्यसको कारण र परिणाम अनि नियन्त्रणका उपायहरु लेखिएको तालिका प्रदर्शन गर्ने	• ब.न.पा.भित्र पाइने जडीबुटीको नाम भन ? • जडीबुटीको के के उपयोगिता हुन्छ ? • विभिन्न वनहरुको परिभाषा भन ? • वनजंगलका फाइदा र बेफाइदा भन ? • जंगली जनावरहरुको नाम भन ? • लोपोन्मुख जनावर, चराचुरुङ्गी र जडीबुटीको नाम भन ? • वनजंगल विनाश रोक्न के गर्नुपर्छ ? • वनजंगल विनाश भयो भने के हुन्छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
९.	हाम्रा परम्परागत सिप तथा	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो भन्न सक्नेछन् ,	• पशुपालन व्यवसायको बारेमा	• विभिन्न लेख रचनाहरुको प्रयोग गर्ने,	• पशुपालन व्यवसाय भनेको के हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

	व्यवसायहरु	• विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • माछापालन व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मिथिला चित्रकलाको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न व्यापार व्यवसायको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • विभिन्न अन्नबालीको बारेमा बताउन सक्नेछन् , • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा भन्न सक्नेछन् , • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, • सिकर्मी, डकर्मी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	जानकारी गराउने • विभिन्न तरकारी खेतीको बारेमा अवलोकन भ्रमण गराउने • माछापालन व्यवसायको बारेमा भ्रमण छलफल गराउने • मिथिला चित्रकलाको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरुको अध्ययन गराउने, विज्ञहरुसाग भेटाउने, मिथिला चित्रकला अध्ययन गराउने • च्याउ खेती, उखु खेती, अदुवा खेतीको बारेमा बताउने, विभिन्न ठाडाको अवलोकन भ्रमण गराउने • मौरीपालन, सिलाइ बुनाइ, मैनबत्ती उद्योग, अगरबत्ती उद्योग, सिकर्मी, डकर्मी आदिको अवलोकन भ्रमण गराउने विभिन्न लेख, रचना - • प्रस्तुत गर्ने	• चित्र प्रदर्शन गर्ने, • विभिन्न विज्ञहरुसाग अन्तरक्रिया, छलफल गराउने, • विभिन्न उद्योग तथा फामहरुको अवलोकन भ्रमण गराउने,	• तरकारी खेती भनेको के हो ? • मिथिला चित्रकला भनेको के हो ? • व्यापार व्यवसाय भनेको के हो ?	
१०.	हाम्रा सडकमार्गहरु	• सडकमार्गको परिचय भन्न सक्नेछन् ,	• ब.न.पा.को नक्सा प्रयोग ,	• नक्साको प्रयोग गर्ने • अवलोकन भ्रमण	• बर्दिवास.न.पा.मा कुन-कुन राजमार्गहरु रहेका	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		• बर्दिबास न.पा.मा हुने विभिन्न राजमार्गहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • बर्दिबास न.पा.भित्र पर्ने राजमार्गको लम्बाइ भन्न सक्नेछन् • सडकमार्गको फाइदा र बेफाइदा भन्न सक्नेछन् , • बर्दिबास न.पा.भित्र रहेका कालोपत्रे, कच्ची साखा सडकहरुको नाम भन्न सक्नेछन् ,	• विभिन्न राजमार्गको नाम र लम्बाइ लेखिएको तालिकाको प्रयोग , • सडकमार्गका फाइदा र बेफाइदा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन , • ब.न.पा.भित्र रहेका विभिन्न सडकहरुको विस्तृत जानकारी भएको तालिका प्रदर्शन	गराउने • विभिन्न तालिका तथा लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने • सडकको फाइदा र बेफाइदा बताउने • ब.न.पा.भित्रका विभिन्न सडकको नाम सहितको विस्तृत तालिका प्रस्तुत गर्ने	छन् ? • ब.न.पा.भित्रको राजमार्गको लम्बाइ कति छ ? • सडकको फाइदा र बेफाइदा भन ? • ब.न.पा.भित्र पर्ने साखा सडकहरुको नाम र लम्बाइ भन ?	
११	हाम्रा तलाउ र पोखरीहरु	• बर्दिवास न.पा भित्र पर्ने पोखरीहरुको नाम भन्न सक्नेछन् • कुन वडामा कुन पोखरी रहेको छ त्यसको बारेमा भन्न सक्नेछन् • तलाउ र पोखरीको फाइदाहरु र वेफाइदाहरु भन्न सक्नेछन् • विजय सिह पोखरी गर्दी दोभान, तलाउ बुद्ध सिता तलाउ,जुरी पोखरी,पाटु पोखरी,अंकुसे पोखरी आदिको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• बर्दिवास न.पा.को तलाउ तथा पोखरी समेत रहेको विस्तृत नक्साको प्रयोग गर्न • विभिन्न पोखरीको नाम ठाउा भएको तालिका प्रस्तुत गर्ने • पोखरी र तलाउको फाइदा र वेफाइदा बारे जानकारी गर्ने • विभिन्न पोखरीको बारेमा लेखिएका विभिन्न लेख रचनाहरु प्रदर्शन गर्ने	• नक्सा प्रर्दशन • विभिन्न अग्रज व्यक्तित्वहरुसागको छलफल र अन्तरक्रिया • अवलोकन तथा भ्रमण	• बर्दिवासमा कति वटा पोखरी तथा तलाउहरु छन ? • कुन पोखरी कहा कहा पर्छ ? • कुन पोखरीको के महत्व रहेको छ ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
१२	इतिहास तथा ऐतिहासिक व्यक्तित्व	• बर्दिवासको इतिहासको बारेमा भन्न सक्नेछन् • यस क्षेत्रका सहिदहरुको	• बर्दिवासको नामाकरण बारेमा जानकारी दिनु	• बर्दिवास न.पा.को नामाकरण बारे जानकारी गराउने	• ऐतिहासिक व्यक्तित्व भनेको के हो ? • सहिद भनेको के हो ?	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		परिचय र योगदानको बारेमा भन्न सक्नेछन्	• बर्दिवास न.पा भित्रका ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरुको जीवनी तथा उहााहरुको बारेमा भेटिएका लेख रचनाहरु प्रर्दशन गर्नु • इतिहास निर्माणमा साहदर्त प्राप्त गरेका सहिदहरुको परिचयात्मक जानकारी दिन • सहिदहरुको योगदानको बारेमा समिक्षात्मक जानकारी दिन	• विभिन्न क्षेत्रका प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरुसाग छलफल र अर्न्तक्रिया गराउने • विभिन्न व्यक्तिहरुको बारेमा लेख रचना प्रस्तुत गर्ने • विभिन्न ऐतिहासिक व्यक्तित्व र ठाउाहरुमा भ्रमण र छलफल गर्ने	• इतिहास निर्माणमा सहिदहरुले पु¥याएको योगदानको बारेमा भन ?	
१३	चुरे हाम्रो जीवन	• चुरे जंगलको सीमाना भन्न सकनु • चुरे जंगलको विशेषताहरु लेख्न सक्नु • चुरेका फाईदाहरु लेखन सक्नु • चुरेको संरचना भन्न सक्नु • चुरेका बोटबिरुवाहरु जंगली जनावरहरु पशुपन्छिहरु र जलाधारहरुको सूचि बनाउन सक्नु • चुरे संरक्षणका उपायहरु भन्न सक्ने	• चुरे क्षेत्रका नक्सा देखाई चुरेको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे क्षेत्रमा पाईने विभिन्न बोटबिरुवा तथा जडीबुटीहरुको बारेमा कक्षामा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण गराउने • जंगली जनावर पशुपन्छि र जलाधारहरुको	• चुरे क्षेत्रका नक्सा देखाई चेुरेको बारेमा जानकारी गराउने • चुरे क्षेत्रमा पाईने विभिन्न बोटबिरुवा तथा जडीबुटीहरुको बारेमा कक्षामा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण गराउने • जंगली जनावर पशुपन्छि र जलाधारहरुको बारेमा कक्षा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण • चुरे विनाश हुदै गरेका	• चुरे जंगलको सीमाना भन्न सक्नेछन् । • चुरे जंगलको विशेषताहरु लेख्न सक्नेछन् । • चुरेका फाईदाहरु लेखन सक्नेछन् । • चुरेको संरचना भन्न सक्नेछन् । • चुरेका बोटबिरुवाहरु जंगली जनावरहरु पशुपन्छिहरु र जलाधारहरुको सूचि बनाउन सक्नेछन् ।	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-१२

			बारेमा कक्षा छलफल तथा अवलोकन भ्रमण ● चुरे विनाश हुदै गरेका स्थानहरुको भ्रमण गराउने ● चुरे संरक्षण सम्बन्धी परियोजना निर्माण गराउने	स्थानहरुको भ्रमण गराउने चुरे संरक्षण सम्बन्धी परियोजना निर्माण गराउने	● चुरे संरक्षणका उपायहरु भन्न सक्नेछन् ।	
१४	योग र प्राकृतिक चिकित्सा	● योगको परिचय दिन सक्ने ● १० वटा योगका आसन गर्न सक्ने, ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा भन्न सक्ने	● योगको परिचय दिने ● योगका प्रकारहरुका बारेमा जानकारी दिने ● योगले स्वास्थ्यमा पार्ने सकारात्मक प्रभावका बारेमा जानकारी दिने ● योगासान तथा प्राणायमका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका माध्यमबाट सकारात्मक प्रभावका बारेमा छलफल गर्ने	● योगको परिचय दिने ● योगका प्रकारहरुका बारेमा जानकारी दिने ● योगले स्वास्थ्यमा पार्ने सकारात्मक प्रभावका बारेमा जानकारी दिने ● योगासान तथा प्राणायमका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा जानकारी दिने ● प्राकृतिक चिकित्साका माध्यमबाट सकारात्मक प्रभावका बारेमा छलफल गर्ने ● योग शिविर योग गुरुको व्यवस्था गरी विद्यार्थीहरुलाई योग तथा प्राकृतिक चिकित्साको अभ्यास गराउने,	● योगको परिचय दिन सक्नेछन् । ● १० वटा योगका आसन गर्न सक्नेछन् । ● प्राकृतिक चिकित्साका बारेमा भन्न सक्नेछन् ।	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२
१५	ऐतिहासिक व्यक्तित्व गौरीनारायण गिरी	● गौरीनारायण गिरीको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने	● गौरीनारायण गिरीको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका	● गौरीनारायण गिरीको र निजको घरको चित्र ● गौरीनारायण गिरीको र निजको घरको भ्रमण	● गौरीनारायण गिरीको बाल्यकालको बारेमा भन्न सक्नेछन् । ● गौरीनारायण गिरीको १०	सैद्धान्तिक-८ प्रयोगात्मक-२

		उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी	लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी तयार गर्ने • जन्म बाल्यकाल र आन्दोलनमा रानाको संलग्नता	• गौरीनारायण गिरीको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी तयार गर्ने • जन्म बाल्यकाल र आन्दोलनमा रानाको संलग्नता	वटा असल गुणहरुका बारेमा भन्न र लेख्न सक्नेछन् । • गौरीनारायण गिरीको जीवनीबाट विद्यार्थीहरुलाई असल कामका लागि सधैं अडिग भएर लाग्न पर्ने उत्प्रेरणा जागृत गर्ने उद्देश्य राखी जीवनी	